

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566¹

ศรัณย์ พรหมอินทร์²

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อันมีจรรยาบรรณซึ่งนับว่าเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศนั้นเป็นของประชาชน แต่ในความเป็นจริงแล้วการจะให้ประชาชนกว่า 60 ล้านคนเป็นผู้ใช้อำนาจดังกล่าวในการปกครองประเทศโดยตรงไม่อาจกระทำได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเลือกตั้งซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาชนจะต้องเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ในการใช้อำนาจปกครองประเทศและสนองความต้องการกลับมาที่ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจต่อไป โดยตัวแทนของประชาชนดังกล่าวเรียกว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ซึ่งทำหน้าที่แทนประชาชนในสภาผู้แทนราษฎร และนอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงสมาชิกวุฒิสภาที่ทำหน้าที่ในวุฒิสภาอีกด้วย

นับตั้งแต่ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วหลายครั้งตามการประกาศใช้ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่ละฉบับ โดยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 ได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว 2 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ในการจัดการเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้ง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่ได้กำหนดเอาไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2566

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 มิได้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของการเลือกตั้ง กล่าวคือ ในการจัดการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว ประชาชนมีเพียง 1 คะแนนเสียง สำหรับการออกเสียงลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง 1 ใบ และจะนำคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนจากบัตรเลือกตั้ง

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. มัลลิกา พินิจจันทร์ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สลิล สิริพิทุร และ รองศาสตราจารย์กำธร กำประเสริฐ

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เพียงใบเดียวดังกล่าวไปใช้ในการจัดสรรที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 ประเภทด้วยกัน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ทำให้พรรคการเมืองซึ่งเป็นสถาบันทางการเมืองและเป็นที่สังกัดของบรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ไม่ได้ที่นั่งในสภาที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน³

ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวและได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 และภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายดังกล่าว ได้มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 โดยในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนคนละ 2 คะแนนเสียง สำหรับการออกเสียงลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ โดยแต่ละใบจะนำคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนไปใช้ในการพิจารณาจัดสรรที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 2 ประเภท นับว่าเป็นความพยายามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการจัดสรรที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งของประชาชน หรือจำนวนของบัตรเลือกตั้งที่จะใช้ในการเลือกตั้ง เป็นต้น⁴

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2566 ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ยังคงทำให้การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ที่ผ่านมา ยังคงมีปัญหาการเลือกตั้งที่ไม่เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของการเลือกตั้ง และไม่เป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของพรรคการเมือง จึงมีประเด็นปัญหาที่สมควรนำมาศึกษาอยู่หลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง ตามมาตรา 56 และการกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา 48 และมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มาตรา 56 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง โดยได้มีการบัญญัติเอาไว้ว่า “พรรคการเมืองใด

³โอลอว์ สื่อสารธรรมรงค์เพื่อหลักการประชาธิปไตย, เลือกตั้ง 62: ระบบนับที่นั่ง MMA ทำพรรคใหญ่แตกตัว พรรคเล็กเกิดไม่ได้อ [Online], available URL: <https://www.ilaw.or.th/articles/31162/>, 2567 (กรกฎาคม, 20).

⁴สำนักข่าว BBC News ไทย, แก้รัฐธรรมนูญ: รัฐสภาให้กลับไปใช้บัตรเลือกตั้งสองใบ 149 ส.ว. โหวตเห็นชอบร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญวาระ 3 [Online], available URL: <https://www.bbc.com/thai/thailand-58510872/>, 2567 (กรกฎาคม, 20).

ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้พรรคละหนึ่งบัญชีมีจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยรายชื่อ . . .”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า พรรคการเมืองจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะกระทำได้อีกต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วเท่านั้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวยังคงมีปัญหา เพราะการที่กฎหมายบัญญัติเอาไว้เช่นนั้น ทำให้พรรคการเมืองบางพรรคไม่อาจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้ โดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่ซึ่งมีความสามารถในทางด้านการทุนทรัพย์หรือจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง อย่างเช่น การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ซึ่งแตกต่างจากพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมมากกว่า ทำให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคของพรรคการเมืองเกี่ยวกับสิทธิในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อที่จะได้รับเลือกตั้งจากประชาชนอันเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของการเลือกตั้งประการหนึ่ง⁵ ที่ได้รับการรับรองเอาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย อีกทั้งยังไม่เป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งและให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองซึ่งถือว่าเป็นสถาบันสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ปัญหาการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่กระทำกันคนละคราวตามมาตรา 56 ทำให้การกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสองประเภทแตกต่างกันตามมาตรา 57 วรรคห้า ซึ่งบัญญัติว่า “ให้นำความในมาตรา 48 มาใช้บังคับแก่การให้หมายเลขประจำตัวสำหรับผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อด้วยโดยอนุโลม” ประกอบมาตรา 48 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการสมัครรับเลือกตั้งให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับเลขที่ของหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกให้ตามมาตรา 46 . . .” เนื่องจากการสมัครรับเลือกตั้งทั้งสองประเภทได้กระทำกันคนละคราวกัน ด้วยเหตุนี้เองทำให้ประชาชนบางกลุ่มเกิดความสับสนในการออกเสียงลงคะแนน และทำให้การเลือกตั้งเกิดความผิดพลาด ไม่เป็นไปตามที่ประชาชนต้องการออกเสียงลงคะแนนได้ ทำให้เกิดปัญหาการเลือกตั้งไม่สะท้อนถึงเจตจำนงของประชาชนอย่างแท้จริง อันเป็นการไม่สอดคล้องต่อหลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ซึ่งก็เป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของการเลือกตั้งเช่นกัน⁶

2. ปัญหาการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองประเภทตามมาตรา 83 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 ประกอบมาตรา 125

⁵สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, ระบบเลือกตั้งเปรียบเทียบ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์, 2561), หน้า 11.

⁶วุฒิสาร ดันไชย, สติธร ธนานิธิโชติ และเอกรินทร์ มีสุข, รูปแบบการลงคะแนนเสียงที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า, 2559), หน้า 54-56.

และมาตรา 128 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1)

พุทธศักราช 2564 มาตรา 83 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน . . .” โดยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการคิดคำนวณคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน เพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับนั้น รัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้พิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มาตรา 125 และมาตรา 128 ซึ่งได้บัญญัติถึงวิธีการคิดคำนวณคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองประเภทเอาไว้

การกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองประเภทที่มาจากการเลือกตั้ง และการคิดคำนวณคะแนนเสียงเลือกตั้งตามกฎหมายดังกล่าวเป็นการนำเอาระบบการเลือกตั้งแบบผสมแบบคู่ขนานมาใช้ในการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งระบบการเลือกตั้งดังกล่าวมีวิธีการคิดคำนวณคะแนนเสียงเลือกตั้งที่แยกเป็นอิสระจากกัน โดยจะคิดคำนวณจากคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละประเภทแล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ทั้งสองประเภทมารวมกัน⁷ ทำให้เกิดปัญหาจำนวนที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองได้รับไม่เป็นสัดส่วนกับจำนวนที่นั่งในสภาทั้งหมด 500 คน อีกทั้งไม่สัมพันธ์กับคะแนนความนิยมของประชาชนที่มีต่อพรรคการเมือง ดังจะเห็นได้จากการที่พรรคการเมืองบางพรรคได้ที่นั่งในสภามากกว่าหรือน้อยกว่า “จำนวนที่นั่งที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้” ซึ่งเป็นสัดส่วนที่นั่งที่ควรจะเป็นเมื่อคิดจากที่นั่งในสภาทั้งหมดที่สัมพันธ์กันกับคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนที่เลือกพรรคการเมืองจากบัตรเลือกตั้งใบที่ 2 ดังนั้น การคิดคำนวณคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองประเภทตามมาตรา 125 และ มาตรา 128 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าวแล้ว ทำให้พรรคการเมืองหลายพรรคได้จำนวนที่นั่งที่แตกต่างกับสัดส่วนที่นั่งที่ควรจะเป็น ซึ่งทำให้ผลลัพธ์การเลือกตั้งไม่สะท้อนถึงเจตจำนงของประชาชนที่แสดงออกผ่านการเลือกตั้งอย่างแท้จริงและยังไม่เป็นการสอดคล้องกับทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนที่ถือว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน⁸ ซึ่งประชาชนสามารถใช้อำนาจอ้างสิทธิ์ผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้แทนในการใช้อำนาจปกครองประเทศ เนื่องจากผลลัพธ์ของการเลือกตั้งทำให้ได้มาซึ่งที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาคลาดเคลื่อนไม่สัมพันธ์กับคะแนนเสียงเลือกตั้ง

⁷สื่อออนไลน์ The101.world, จำและ 3 ระบบเลือกตั้ง เลือกตั้งแบบไหน ได้อะไร เสียอะไร? [Online], available URL: <https://www.the101.world/three-voting-systems/>, 2567 (กรกฎาคม, 20).

⁸เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์, **หลักรัฐศาสตร์** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2518), หน้า 127-128,

ของประชาชน อีกทั้ง การที่พรรคการเมืองได้นั่งไม่เป็นไปตามสัดส่วนที่ควรจะเป็นย่อมทำให้การทำหน้าที่ของพรรคการเมืองไม่อาจสะท้อนความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

3. ปัญหาการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชน มาตรา 125 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มาตรา 125 บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่มิได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด” โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนสูงสุดและสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดอันเป็นการนำเอา ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดาไปใช้ในการจัดการเลือกตั้ง⁹

การบังคับใช้บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชน เนื่องจากกฎหมายมิได้บัญญัติว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นนอกจากจะได้คะแนนเสียงสูงสุดแล้วจะต้องได้คะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนขั้นต่ำเป็นจำนวนเท่าใดของจำนวนประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ทำให้ในหลาย ๆ เขต การเลือกตั้งได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนส่วนใหญ่ในเขตการเลือกตั้งนั้น ๆ กล่าวคือ เมื่อนำคะแนนเสียงที่ประชาชนไม่ได้เลือกผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งมารวมกันมีจำนวนที่มากกว่าคะแนนเสียงที่มากกว่าคะแนนเสียงสูงสุดของผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งนั้น ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ไม่เป็นไปตามหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เนื่องจากได้ตัวแทนที่ไม่เชื่อมโยงกับประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มาจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตการเลือกตั้งนั้น ๆ ได้เลือกให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร¹⁰ และยังทำให้ผลลัพธ์ของการเลือกตั้งที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่

⁹ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: พัฒนาการ ปัญหา และทางเลือกประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2567), หน้า 12.

¹⁰จตุกร ศิริขันธ์วัฒนา, กฎหมายรัฐธรรมนูญ: หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2565), หน้า 251.

เป็นไปตามหลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการเลือกตั้ง เนื่องจากไม่สามารถสะท้อนถึงเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่¹¹

ดังนั้น จากการศึกษาและค้นคว้าถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เกิดจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 รวมทั้งการศึกษาความหมาย ความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง ตามมาตรา 56 และการกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา 48 และมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

กฎหมายเดิม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

มาตรา 56 บัญญัติว่า “พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้พรรคละหนึ่งบัญชีมีจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยรายชื่อ . . .”

มาตรา 48 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับเลขที่ของหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้ง ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกให้ตามมาตรา 46 . . .”

มาตรา 57 วรรคห้า บัญญัติว่า “ให้นำความในมาตรา 48 มาใช้บังคับแก่การให้หมายเลขประจำตัวสำหรับผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อด้วยโดยอนุโลม”

ข้อเสนอแนะให้แก้ไขใหม่เป็น ดังนี้

มาตรา 56 “พรรคการเมืองมีสิทธิส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้พรรคละหนึ่งบัญชีมีจำนวนอย่างน้อยหนึ่งร้อยรายชื่อ ไม่ว่าจะส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงลำดับเลขที่ของหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งออกให้ มาตรา 48 วรรคหนึ่ง “ในการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผู้สมัครจะต้องได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครหมายเลขเดียวกันกับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา 56 . . .”

และขอเสนอให้ยกเลิกมาตรา 57 วรรคห้า

¹¹วิทยา ชินบุตร, การเลือกตั้ง POL 2128, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2566), หน้า 65-68.

2. ปัญหาการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองประเภทตามมาตรา 83 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 ประกอบมาตรา 125 และมาตรา 128 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

กฎหมายเดิม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564

มาตรา 83 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน . . .”

มาตรา 85 วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง . . .”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

มาตรา 125 บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่มีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา 128 บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลรวมคะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(1) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่ทุกพรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อทั่วประเทศ

(2) ให้นำคะแนนรวมจาก (1) หารด้วยหนึ่งร้อย ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(3) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ หารด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (2) ผลลัพธ์ที่ได้เฉพาะส่วนที่เป็นจำนวนเต็มคือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(4) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ที่เป็นเศษโดยไม่เต็มจำนวนเต็ม

และพรรคการเมืองที่มีเศษหลังจากการคำนวณตาม (3) พรรคใดเป็นหรือมีเศษจำนวนมากที่สุดให้ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยคน

(5) ในการดำเนินการตาม (4) ถ้าในลำดับใดมีเศษเท่ากันและจะทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเกินจำนวนหนึ่งร้อยคน ให้ตัวแทนของ พรรคการเมืองที่มีเศษเท่ากันจับสลากตามวันและเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

ให้ถือว่า ผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้รับตามผลการคำนวณตามวรรคหนึ่ง ได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นจนครบจำนวน แต่ต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้ส่งสมัคร จำนวนที่ยังขาดอยู่ให้เป็นไปตามมาตรา 83 วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่เป็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ 1

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1)

พุทธศักราช 2564

มาตรา 83 วรรคหนึ่ง “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามสัดส่วนที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน . . .”

มาตรา 85 วรรคสอง “ให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างน้อยหนึ่งรอบ . . .”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

มาตรา 125 “ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในรอบแรก

หากเขตเลือกตั้งใดไม่มีผู้สมัครได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ให้มีการจัดการเลือกตั้งรอบสองในเขตเลือกตั้งดังกล่าวโดยผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงสูงสุดสองลำดับแรกจากการเลือกตั้งรอบแรกในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่า เป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งรอบสอง ในการเลือกตั้งรอบสองนี้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ถือว่าเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา 128 “เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลรวมคะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณหาจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(1) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่ทุกพรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อทั้งประเทศหารด้วยห้ำร้อยอันเป็นจำนวนขั้นต่ำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด จำนวนที่ได้ให้ถือว่าเป็นจำนวนคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

(2) ให้นำคะแนนรวมจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับผลลัพธ์ที่ได้หารด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (1) ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือว่าเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้

(3) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะพึงมีได้ตาม (2) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตการเลือกตั้ง ผลลัพธ์ที่ได้เฉพาะส่วนที่เป็นจำนวนเต็ม ให้ถือว่าเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับการจัดสรรที่นั่งเพิ่มเติม

กรณีพรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหรือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (2) ให้พรรคการเมืองนั้นไม่มีสิทธิได้รับการจัดสรรที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ให้ถือว่า ผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้รับตามผลการคำนวณตามวรรคหนึ่ง ได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นจนครบจำนวน แต่ต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้ส่งสมัคร จำนวนที่ยังขาดอยู่ให้เป็นไปตามมาตรา 83 วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

ข้อเสนอแนะที่ 2

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564

มาตรา 83 วรรคหนึ่งของ “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจำนวนห้ำร้อยคน . . .”

มาตรา 85 วรรคสอง “ให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างน้อยหนึ่งรอบ . . .”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

มาตรา 125 “ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในรอบแรก

หากเขตเลือกตั้งใดไม่มีผู้สมัครได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ให้มีการจัดการเลือกตั้งรอบสองในเขตเลือกตั้งดังกล่าว โดยผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงสูงสุดสองลำดับแรกจากการเลือกตั้งรอบแรกในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่าเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งรอบสอง ในการเลือกตั้งรอบสองนี้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ถือว่าเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

และขอเสนอให้ยกเลิกมาตรา 128

3. ปัญหาการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชนมาตรา 125 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

กฎหมายเดิม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564

มาตรา 85 วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง . . .”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

มาตรา 125 บัญญัติว่า “ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่เป็น ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564

มาตรา 85 วรรคสอง “ให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างน้อยหนึ่งรอบ . . .”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566

มาตรา 125 “ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในรอบแรก

หากเขตเลือกตั้งใดไม่มีผู้สมัครได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ให้มีการจัดการเลือกตั้งรอบสองในเขตเลือกตั้งดังกล่าว โดยผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงสูงสุดสองลำดับแรกจากการเลือกตั้งรอบแรกในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่าเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งรอบสองในการเลือกตั้งรอบสองนี้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดถือว่าเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

เอกสารอ้างอิง

ฐาณู ศิริยุทธวัฒนา. กฎหมายรัฐธรรมนูญ: หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตย.

พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2565.

เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2518.

ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล. ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: พัฒนาการ ปัญหาและทางเลือกประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2567.

วิทยา ชินบุตร. การเลือกตั้ง POL 2128. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2566.

วุฒิสาร ตันไชย. สติธรร ธานินธิโชติ และเอกวิทย์ มีสุข. รูปแบบการลงคะแนนเสียงที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า, 2559.

สำนักข่าว BBC News ไทย. แก้วรัฐธรรมนูญ: รัฐสภาให้กลับไปใช้บัตรเลือกตั้งสองใบ 149 ส.ว. โหวตเห็นชอบร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญวาระ 3 [Online]. Available URL: <https://www.bbc.com/thai/thailand-58510872/>, 2567 (กรกฎาคม, 20).

สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์. ระบบเลือกตั้งเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์, 2561.

สื่อออนไลน์ The101.world. ช้าแหละ 3 ระบบเลือกตั้ง เลือกตั้งแบบไหน ได้อะไร เสียอะไร? [Online]. Available URL: <https://www.the101.world/three-voting-systems/>, 2567 (กรกฎาคม, 20).

ไอลอว์ สื่อสารรณรงค์เพื่อหลักการประชาธิปไตย. เลือกตั้ง 62: ระบบนับที่นั่ง MMA ทำพรรคใหญ่แตกตัวพรรคเล็กเกิดไม่ได้ [Online]. Available URL: <https://www.ilaw.or.th/articles/31162/>, 2567 (กรกฎาคม, 20).